

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ

О. О. Каракоз

ІСТОРІЯ КНИГИ

Навчальний посібник

*Рекомендовано
Міністерством освіти і науки України*

Київ
Видавництво Ліра-К
2018

УДК 002.2(091)(075)
К 211

Рецензенти:

Т. Ю. Гранчак – доктор соціальних комунікацій, старший науковий співробітник, завідувач кафедри соціальних комунікацій та інформаційних наук Київського національного університету культури і мистецтв;

Т. О. Долбенко – доктор культурології, професор кафедри соціальних комунікацій та інформаційних наук Київського національного університету культури і мистецтв;

Ю. І. Горбань – кандидат культурології, доцент кафедри соціальних комунікацій та інформаційних наук, директор наукової бібліотеки Київського національного університету культури і мистецтв;

М. П. Зніщенко – кандидат історичних наук, генеральний директор Київської обласної бібліотеки для дітей, президент Української асоціації працівників бібліотек для дітей.

Рекомендовано

*Міністерством освіти і науки України
як навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів
(лист №1/11-4732 від 17. 05. 2017 р.)*

Каракоз О. О.

К 211 Історія книги : навч. посіб. / О. О. Каракоз. – Київ : Видавництво Ліра-К, 2018. – 360 с.

ISBN 978-617-7605-00-2

У навчальному посібнику на основі великого масиву фактичного матеріалу та з врахуванням досліджень відомих дослідників з історії книжкової та видавничої справи розкрито основні етапи еволюційного розвитку вітчизняної і світової книги з давніх часів до початку XIX ст.

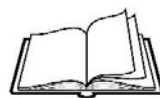
Автор навчального посібника висвітлив основні характерні риси трансформаційних змін книжкової структури з точки зору досягнень сучасної історичної науки. Обґрунтував закономірності виникнення, становлення та розвитку української книги на тлі світового книговидання. З належною послідовністю та повнотою розкрив особливості стилів художнього оформлення рукописів та стародруків. Проаналізував основні гіпотези щодо початку друкарства в українських землях та виявив передумови виникнення вітчизняного та світового книгодрукування. Висвітлив основні напрями діяльності найвидатніших світових друкарів XV–XVI ст., а також зарубіжних та вітчизняних видавців XVII–XIX ст. та виявив їх внесок у розвиток книжкової справи та книговидання.

Видання розраховане на викладачів, аспірантів, студентів вузів, усіх хто цікавиться питанням пов'язаних з вивченням історії книги та видавничої справи.

УДК 002.2(091)(075)

ISBN 978-617-7605-00-2

© Каракоз О. О., 2018
© Видавництво Ліра-К, 2018

ЗМІСТ

ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1. ІСТОРІЯ ПИСЬМА ТА НАЙДАВНІШІ ЗРАЗКИ КНИГОПИСАННЯ	
<i>Тема 1.1.</i> Історія книги як наука і навчальна дисципліна	8
<i>Тема 1.2.</i> Основні етапи розвитку письма	17
<i>Тема 1.3.</i> Еволюція матеріалів і форм книги	34
<i>Тема 1.4.</i> Книга періоду античності	47
<i>Тема 1.5.</i> Середньовічна рукописна книга	63
<i>Тема 1.6.</i> Слов'янська писемність	88
<i>Тема 1.7.</i> Східнослов'янські рукописи	127
<i>Тема 1.8.</i> Українська книжкова культура в XIV – XVI ст.	150
РОЗДІЛ 2. ВИНАХІД І ПОШИРЕННЯ ДРУКАРСТВА В ЄВРОПІ ТА УКРАЇНІ (XV – XVI ст.)	
<i>Тема 2.1.</i> Передумови винаходу друкарства в Європі	154
<i>Тема 2.2.</i> Йоганн Гутенберг: суть його винаходу	162
<i>Тема 2.3.</i> Початок книгодрукування в Європі. Найвідоміші європейські першодрукарі XV ст.	169
<i>Тема 2.4.</i> Інкунабули та палеотипи: удосконалення друкарської майстерності	181
<i>Тема 2.5.</i> Початок друкарства кириличним шрифтом	194
<i>Тема 2.6.</i> Виникнення друкарства на українських землях: основні концепції вітчизняних вчених	209
<i>Тема 2.7.</i> Іван Федоров – фундатор постійного книгодрукування в Україні. Видавнича діяльність І. Федорова	223
РОЗДІЛ 3. ІСТОРІЯ КНИГОДРУКУВАННЯ В XVI–XVII СТ.	
<i>Тема 3.1.</i> Книгодрукування в країнах Європи в XVI ст. Найвидатніші друкарі	256
<i>Тема 3.2.</i> Книгодрукування в XVII ст.: основні зміни та нововведення	265
<i>Тема 3.3.</i> Найвідоміші видавничі осередки та друкарні на західноукраїнських землях XVI–XVII ст.	273
<i>Тема 3.4.</i> Початок книгодрукування в Києві. Діяльність друкарні Києво-Печерської лаври	289
РОЗДІЛ 4. КНИГОДРУКУВАННЯ ТА КНИГОВИДАННЯ В XVIII–XIX СТ.	
<i>Тема 4.1.</i> Книга та книгодрукування в Україні у XVIII ст.	300
<i>Тема 4.2.</i> Книгодрукування та книжкова справа в Росії XVIII ст.	306
<i>Тема 4.3.</i> Мистецтво західноєвропейської книги в XVIII ст. Книгодрукування в країнах Європи та США	312
<i>Тема 4.4.</i> Технізація в друкарстві та книговидання в світі у XIX ст.	321
ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ	326
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	330
ДОДАТКИ	335